

Asia: VN/7020/2024

Lausuntopyyntö tekoäly- ja tekijänoikeuspienryhmien loppuraporteista

1. Täydentäviä huomioita pienryhmien laatimiin loppuraportteihin

Onko pienryhmä 1: Tekoäly luovassa työssä loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

-

Onko pienryhmä 2: Teknologia loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

-

Onko pienryhmä 3: Oikeudelliset kysymykset loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

-

2.1 TOIMENPITEET

1. Kannatatko esitettyjä toimenpiteitä?

Erityinen sopimuslissenssisäännös ei ole tarkoituksenmukainen. Sitä vastoin tulisi säätää yleinen sopimuslissenssi ja sen soveltuvuutta tekoälyn kouluttamiseen ja kielimallien rakentamiseen tulisi selvittää.

2. Onko jokin toimenpide mielestäsi toista tärkeämpi?

Datavarantojen hyödyntämisen mahdollistaminen on tärkeää. Eurooppa-tasoiset ja kansainväliset standardit sekä käytänte- ja soveltamisohjeet ovat ensisijaisia.

3. Millä tavalla katsot, että toimenpiteet tulisi toteuttaa?

Datavarantojen hyödyntämisen mahdollistaminen kaupalliseen ja ei-kaupalliseen tarkoitukseen vastuullisesti ja oikeudenhaltijoiden oikeudet huomioiden tulee ottaa lähtökohdaksi. Kulttuuriperintölaitosten toimintamahdollisuuksien kirkastaminen on tarpeellista.

Kansallisia poikkeamia tulisi välttää. Ensisijaisesti on edistettävä eurooppalaisia ja kansainvälisiä standardeja.

2.2 KOULUTUS- JA TIEDOTUS

1. Kannatatko esitettyjä toimenpiteitä koulutukseen ja tiedotukseen liittyen?

Kannatamme kaikkia toimenpiteitä.

2. Onko jokin ehdotettu teema mielestäsi toista tärkeämpi?

Ministeriön koordinoima pelisääntöopas tekoälymallien kehittämisestä ja hyödyntämisestä olisi tärkeä.

3. Millä tavalla katsot, että koulutus ja tiedotus tulisi toteuttaa?

Pelisääntöopas tulisi toteuttaa kansallisia poikkeamia välttäen, jotta rajat ylittävät tilanteet tulevat mahdollisiksi.

2.3 SELVITYKSET

1. Kannatatko esitettyjä aiheita selvitettäväksi?

Kannatamme erityisesti ensimmäistä ja viimeistä kohtaa. Olemme myös sitä mieltä, että uudenlaisten ammattitaitojen kehittäminen on tärkeää. Tämän yhteydessä on kuitenkin mietittävä, kenen vastuulle se kuuluu. Uudenlaisten ammattitaitojen kehittäminen ei onnistune selvitystyönä.

Mitä tekijänoikeudellisesti relevanttia tapahtuu tekoälymalleja kehitettäessä on myös selvittämisen arvoinen asia.

2. Onko jokin selvityksen aihe mielestäsi toista tärkeämpi?

Laadukkaiden datasettien kriteerit ja lisensiointi tekoälyratkaisujen kehittämiseen on erittäin tärkeä, kuten myös ääntä, liikettä ja henkilön persoonaa (ml. henkilön ulkonäkö) suojaavan lainsäädännön vaikutus tekoälyn kouluttamiseen ja käyttöön. Henkilöbrändejä väärinkäytetään esimerkiksi syväväärennöksissä (deepfake) ja niihin on vaikea puuttua. Tätä varten on selvitettävä äänen, liikkeen ja henkilön persoonan suojaavia ratkaisuja.

3. Millä tavalla katsot, että selvitykset tulisi toteuttaa?

Selvitykset voisivat olla monialaisia ja niihin voisi osallistua eri ministeriöiden osajia. Selvityksissä tulee olla tasapainoisesti oikeudenhaltijoiden ja käyttäjien (esim. liiketoiminta, kulttuuriperintölaitokset ja tieteellinen tutkimus) näkökulmat mukana.

3. Lopuksi

Muita huomioita pienryhmien laatiin loppuraportteihin ja niissä esitettyihin suosituksiin?

Yleisradio kiittää mahdollisuudesta osallistua tekoälypienryhmiin ja lausua tekoälypienryhmien loppuraporteista.

Keskustelua käydään hyvin perinteisellä tasolla. Nyt olisi aika miettiä uusia avauksia tekijänoikeuden perusteisiin. Esimerkiksi kappaleenvalmistusoikeus ohjaa liikaa ajattelua, eikä aina sovi digitaaliseen toimintaympäristöön. Katseen tulisi kohdistua kappaleen valmistamisen sijasta yleisön saataville saattamiseen.

Tekoälyn kehitysprosessissa teknologiaan sitoutuu paljon muitakin oikeuksia kuin tekijänoikeuksia. Nämä lähtökohdat (kuten tietosuoja) on otettava huomioon.

Dahlström Anniina
Yleisradio